

Scenariusz lekcji z doradztwa zawodowego z elementami zagadnień finansowych dla liceów ogólnokształcących i techników

TEMAT LEKCJI: Czy warto studiować? Wykształcenie wyższe a przyszłość zawodowa i finansowa.

SCENARIUSZ LEKCJI PRZEZNACZONY DLA: szkół ponadpodstawowych

PRZEDMIOT: doradztwo zawodowe z elementami zagadnień finansowych

CELE KSZTAŁCENIA:

Uczeń:

- rozpoznaje zależność między poziomem wykształcenia a możliwościami zatrudnienia,
- analizuje przykładowe dane dotyczące zarobków w zależności od wykształcenia,
- rozumie pojęcie „inwestycji w edukację” i jej długofalowe skutki finansowe,
- rozpoznaje, że inwestycja w edukację to forma inwestycji w siebie i swoją przyszłość.

METODY I FORMY PRACY: burza mózgów, pogadanka, praca w grupach, dyskusja kierowana

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Uczeń:

3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

PRZEBIEG LEKCJI

1. Część wstępna – wprowadzenie do tematu (ok. 5 minut)

Nauczyciel rozpoczyna lekcję, zadając uczniom pytanie wprowadzające: „Dlaczego ludzie decydują się na studia?”. Uczniowie spontanicznie podają swoje pomysły, a nauczyciel zapisuje je na tablicy (na przykład: lepsza praca, wyższe zarobki, rozwój zainteresowań, prestiż, możliwość zdobycia wiedzy). Krótka rozmowa pozwala ustalić, że decyzja o dalszej edukacji ma wpływ zarówno na rozwój osobisty, jak i przyszłość zawodową.

2. Burza mózgów – wykształcenie a praca (ok. 8 minut)

Nauczyciel inicjuje krótką burzę mózgów, zadając pytanie: „Czy poziom wykształcenia wpływa na możliwości znalezienia pracy?”. Uczniowie przedstawiają swoje opinie i argumenty. Nauczyciel moderuje wypowiedzi i podsumowuje, że poziom wykształcenia może wpływać na dostęp do różnych zawodów, możliwości awansu oraz stabilność zatrudnienia.

3. Analiza danych – praca w grupach (ok. 15 minut)

Uczniowie zostają podzieleni na kilkusobowe grupy. Każda grupa otrzymuje krótką kartę pracy z przykładowymi danymi dotyczącymi średnich zarobków osób z różnym poziomem wykształcenia (np. podstawowe, średnie, wyższe) oraz informacje o strukturze osób bezrobotnych według wykształcenia – załącznik nr 1.

Zadaniem uczniów jest: przeanalizowanie danych i odpowiedzenie na pytania pomocnicze, np.:

- ✓ Jak zmieniają się zarobki w zależności od poziomu wykształcenia?
- ✓ Jakie mogą być powody tych różnic?
- ✓ Czy wyższe wykształcenie zawsze oznacza wyższe zarobki?

Po kilku minutach przedstawiciele grup prezentują swoje wnioski na forum klasy. Nauczyciel podkreśla, że choć wykształcenie nie jest jedynym czynnikiem wpływającym na zarobki, często zwiększa szanse na lepiej płatną pracę.

4. Pogadanka – edukacja jako inwestycja (ok. 8 minut)

Nauczyciel wprowadza pojęcie „inwestycji w edukację”. Wyjaśnia, że inwestowanie w edukację oznacza poświęcenie czasu, wysiłku, a czasem także pieniędzy, aby w przyszłości zwiększyć swoje możliwości zawodowe i finansowe. Uczniowie wspólnie zastanawiają się:

- jakie koszty mogą się wiązać ze studiami (np. czas nauki, koszty utrzymania, materiały edukacyjne),
- jakie korzyści mogą z tego wynikać (np. większe możliwości zatrudnienia, rozwój kompetencji, wyższe zarobki).

5. Podsumowanie lekcji i refleksja (ok. 5 minut)

Nauczyciel podsumowuje najważniejsze wnioski z lekcji:

- poziom wykształcenia może wpływać na możliwości zatrudnienia i poziom zarobków,
- edukacja jest formą inwestycji w siebie i swoją przyszłość,

- każdy powinien świadomie planować swoją ścieżkę edukacyjno-zawodową, biorąc pod uwagę własne zainteresowania, zasoby i cele.

Na zakończenie nauczyciel zadaje uczniom pytanie refleksyjne: „Jakie czynniki będą dla was najważniejsze przy wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej?”. Chętni uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami. Lekcja zostaje zakończona krótkim podkreśleniem znaczenia uczenia się przez całe życie dla rozwoju osobistego i zawodowego.

Opracowanie: Krystyna Stelmach-Tyszko,
nauczycielka konsultantka ds. doradztwa zawodowego i przedmiotu biznes i zarządzanie

Załącznik nr 1.

Przeanalizujcie poniższe dane i udzielcie odpowiedzi na pytania:

1. Jak zmieniają się zarobki w zależności od poziomu wykształcenia?
2. Jakie mogą być powody tych różnic?
3. Czy zawsze wyższe wykształcenie oznacza wyższe zarobki?

1. Mediany miesięcznych wynagrodzeń pracowników posiadających różny poziom wykształcenia (brutto w PLN)

Poziom wykształcenia	Miesięczne wynagrodzenie
Wyższe magisterskie inżynierskie	10 100
Wyższe magisterskie	9234
Wyższe zawodowe (licencjackie/inżynierskie)	8400
Policealne	7000
Średnie lub pomaturalne	7100
Zasadnicze zawodowe	6700

Źródło: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń (OBW) przeprowadzone przez Sedlak & Sedlak w 2025 roku.

2. Struktura osób bezrobotnych według wykształcenia (dane przybliżone na podstawie analiz GUS)

Poziom wykształcenia	Udział osób bezrobotnych
Wyższe	ok. 14–15%
Policealne i średnie zawodowe	ok. 23%
Średnie ogólnokształcące	ok. 10–12%
Zasadnicze zawodowe	ok. 24%
Podstawowe i niższe	ok. 25–28%